

Ραουλ Βανείγκεμ Συνοπτικές σημειώσεις

Οι Συνοπτικές σημειώσεις γράφτηκαν από τον Ραούλ Βανεγκέμ ως πρόσκληση για συζήτηση με τις συντρόφισσες και τους συντρόφους στην Ελλάδα. Μεταφράστηκαν από την Εύη Παπακωνσταντίνου και εκδόθηκαν από τις εκδόσεις των ξένων τον Οκτώβριο του 2013.

Αυτό που ήδη ξέρουμε

Ο παλιός κόσμος που ψυχορραγεί μπροστά στα μάτια μας απονεκρωμένος από το χρέμα, θέλει να μας κάνει να πιστέψουμε ότι η εξαφάνισή του θα σημάνει το τέλος του κόσμου για όλους και όλες μας. Το ψέμα είναι τόσο χονδροειδές και καλοσυντηρημένο από τα μέσα ενημέρωσης που διατελούν υπό τις εντολές των χρηματοοικονομικών μαφιών, ώστε καταφέρνει να κρύψει το προφανές: ο κόσμος που πεθαίνει κάτω από τον παράλογο ζυγό της ετοιμοθάνατης οικονομίας δεν είναι ο δικός μας. Ο κόσμος που καταρρέει γύρω μας δεν είναι ο δικός μας. Ο δικός μας κόσμος είναι αυτός των ατόμων και των κοινωνιών που προσδοκούν τη ζωή. Ο άλλος δεν έχει τίποτα κοινό με μας.

Η βούληση για την κοινή σωτηρία μας σημαίνει ότι αρνούμαστε τον προγραμματισμένο αφανισμό μας από τους σπορείς του θανάτου, που είναι οι πολυεθνικές και όσοι υπακούν πειθήνια σ' αυτές: κράτη, πολιτικοί όλων των αντιλήψεων, λακέδες της επιστήμης και των μέσων ενημέρωσης.

Είμαστε αντιμέτωποι με εξωφρενικές αποφάσεις. Κάθε τι που είναι απαραίτητο και ευχάριστο για τον άνθρωπο, καταστρέφεται (παιδεία, υγεία, πολιτισμός, κατοικία, μεταφορές, γεωργία, περιβάλλον...). Αντίθετα, επιχορηγούνται αφειδώς οι δραστηριότητες που είναι επιβλαβείς και βιοφθόρες (οι παρασιτικοί και μολυσματικοί τομείς, η βιομηχανία τροφίμων και τα δηλητήριά της, οι πολυεθνικές πετρελαίου, χρυσού, ατομικής ενέργειας, τα λόμπι που εκμεταλλεύονται το φυσικό αέριο από σχιστόλιθο...).

Τα τέλη και οι φόροι που οι πολίτες υποχρεώνονται να καταβάλλουν δεν προορίζονται πια για τον δημόσιο τομέα, που καταστρέφεται συστηματικά προς όφελος των κρατικών και ιδιωτικών απατεώνων. Δεν χρησιμοποιούνται για τη στήριξη σχολείων, τα οποία μετατρέπονται σε συγκεντρωτικά εκτροφεία σκλάβων που ρίχνονται στην αγορά. Δεν ωφελούν νοσοκομεία, τα οποία διοικούνται σαν επιχειρήσεις που οφείλουν να είναι αποδοτικές, όπου οι ασθενείς καθίστανται φορτικοί πελάτες, όπου η πρόνοια παραχωρεί τη θέση της στο κέρδος. Δεν επενδύονται πια στις μεταφορές ούτε στις ταχυδρομικές υπηρεσίες, που γίνονται όλο και πιο χαοτικές. Δεν χρησιμεύουν ούτε στις βιομηχανίες παραγωγικής προτεραιότητας –υφαντουργία, μεταλλουργία, πρώτες ύλες–, που υφίστανται τις συνέπειες του κερδοσκοπικού κεφαλαίου,

πιο πολύ και από τους παρασιτικούς τομείς, ούτε στην έρευνα και την ανάπτυξη μη ρυπογόνων μορφών ενέργειας. Χρησιμεύουν για να αναδιαρθρώσουν τις τραπεζικές καταχρήσεις, να καλύψουν την απύθμενη άβυσσο ενός εικονικού ελλείμματος.

Ξέρουμε όλοι πως στη μάχη όπου το χρηματιστήριο αντιπαρατίθεται στη ζωή, οφείλουμε να καταφέρουμε να διαρρήξουμε τη δικτατορία του χρήματος που εξαπλώνει παντού τη βαρβαρότητα. Πρέπει να πάψουμε να υποτασσόμαστε στο ρόλο των θυμάτων ενός χρηματοοικονομικού συστήματος που καταστρέφει τη ζωή και τη γη.

Η ανθρωπότητα και η αλληλεγγύη καταπνίγονται από τα προνόμια που σφετερίζεται η δικτατορία του κέρδους. Όποια κι αν είναι η χροιά των απόψεών τους, οι εκλογείς στην πραγματικότητα ψηφίζουν για τους τραπεζίτες που εξαπατούν τους πληθυσμούς και καταστρέφουν τη γη, ψηφίζουν για τις Γκόλντμαν Σακς, για τους πολιτικούς της δεξιάς και της αριστεράς που έχουν τεθεί στην υπηρεσία τους.

Το σφάλμα που μέχρι σήμερα διαπράττει το εχθρικό στην ολοκληρωτική οικονομία στρατόπεδο, είναι το γεγονός ότι επενδύει τη ζωτικότητα του στον αγώνα ενάντια σ' έναν χρηματοοικονομικό καπιταλισμό που αυτοκαταστρέφεται καταστρέφοντας τη ζωή και τον πλανήτη, αντί να θέτει τις βάσεις για μια αυτοδιευθυνόμενη κοινωνία, όπου η ευτυχία του καθενός θα είναι η εγγύηση για την ευτυχία όλων.

Αν δεν θέλουμε να βρεθούμε θαμμένοι κάτω από τα ερείπια ενός καπιταλισμού που απειλείται από την εξαφάνιση του χρήματος και είναι έτοιμος να αντλήσει τα τελευταία και παράλογα οφέλη του από έναν χαοτικό πόλεμο όλων εναντίον όλων, οφείλουμε να αγνοήσουμε τις προσταγές όλων των εξουσιών και όλων των κρατών, που σήμερα βρίσκονται κάτω από τη μπότα των τραπεζικών μαφιών, και να δημιουργήσουμε εδάφη απελευθερωμένα από τον εμπορευματικό ολοκληρωτισμό.

Η ζωή δεν είναι εμπόρευμα. Ο άνθρωπος δεν καθίσταται πηγή κέρδους παρά μόνο μετατρέπόμενος σε δούλο. Γι' αυτό, δεν είναι καιρός για φιλοσοφικές και πολιτικές θεωρήσεις. Αρκετά μ' αυτούς τους μελοδραματικούς λόγους, που στιγματίζουν τη βαρβαρότητα χωρίς να προτείνουν τίποτα σε όσους τουλάχιστον προσπαθούν να την εξαλείψουν.

Αυτό που οφείλουμε να μάθουμε

Θα ήθελα να προσελκύσω την προσοχή σας στα ακόλουθα ερωτήματα, όχι τόσο από αγωνία να βρεθούν οι απαντήσεις, αλλά με την ευχή να διεγείρουν την επινοητικότητα του καθενός, να ευνοήσουν την πανδαισία νέων ιδεών, να αναβιώσουν την ποίηση που είναι η ίδια η έκφραση της ζωής εν τω γίνεσθαι.

Πώς θα προωθήσουμε την καθιέρωση δωρεάν μορφών ενέργειας προς χρήση των τοπικών και ομοσπονδιοποιημένων συλλογικοτήτων;

Πώς θα δημιουργήσουμε μια επενδυτική κοοπερατίβα για να χρηματοδοτήσουμε την οικοδόμηση και την υλοποίηση της συλλογικής διαχείρισης ενός επενδυτικού ταμείου, στο οποίο η οικονομική συνεισφορά θα καταστεί εφικτή με την άρνηση εκείνων που επωφελούνται μικρών και μεσαίων εισοδημάτων να καταβάλουν τα τέλη και τους φόρους που καρπώνεται το μαφιάζικο κράτος;

Πώς θα οργανώσουμε την παραγωγή για μια τοπική και παγκόσμια κατανάλωση, προκειμένου να εξασφαλίσουμε αγαθά διαβίωσης χωρίς αντίτιμο καθιστώντας το χρήμα απαρχαιωμένο;

Πώς θα γενικεύσουμε την κατάληψη εργοστασίων, τη διαχείριση και την ενδεχόμενη αλλαγή χρήσης τους από όσους εργάζονται σ' αυτά;

Η χαριστικότητα είναι το απόλυτο όπλο ενάντια στο εμπορευματικό σύστημα. Πώς θα εξαπλώσουμε την ιδέα και την πρακτική;

Πώς θα διευκολύνουμε την ανάπτυξη των λεγόμενων βιολογικών αγροκτημάτων και την εγκατάστασή τους στις πόλεις;

Πώς θα πολλαπλασιάσουμε μικρές συννοικιακές σχολικές μονάδες, όπου θα αποκλείονται οι έννοιες του ανταγωνισμού, της αντιπαλότητας και της αρπακτικότητας; Στο Σαν Κριστόμπαλ [στην Τσιάπας, στο Μεξικό], το Πανεπιστήμιο της Γης προτείνει μια δωρεάν εκπαίδευση σε διάφορους τομείς (εκτός από τα παραδοσιακά μαθήματα υπάρχουν: εργαστήρια υποδηματοποιίας, μηχανικής, πληροφορικής, σιδηροτεχνίας, φυσικής επιστήμης, φυσικής καλλιέργειας, μαγειρικής τέχνης, μουσικής, ζωγραφικής κ.λπ.). Η μοναδική αρετή που απαιτείται είναι η επιθυμία για μάθηση. Δεν υπάρχουν πτυχία, αλλά η προσμονή από «αυτούς που γνωρίζουν» να μεταδώσουν δωρεάν και παντού τις γνώσεις τους.

Πώς θα εξοπλίσουμε τις τοπικές συλλογικότητες με «σταθμούς υγείας», όπου θα μπορεί να εξασφαλίζεται μια πρωτοβάθμια φροντίδα με τη βοήθεια γιατρών της υπαίθρου και των συνοικιών;

Πώς θα οργανώσουμε ένα δίκτυο δωρεάν και μη ρυπογόνων μέσων μεταφοράς;

Πώς θα εκφράσουμε μια δραστική αλληλεγγύη υπέρ των παιδιών, των ηλικιωμένων, των ασθενών, των αναπήρων, των ατόμων με νοητικές δυσκολίες;

Πώς θα θέσουμε σε λειτουργία δημιουργικά εργαστήρια ανοιχτά σε όλους;

Πώς θα μετατρέψουμε τα σούπερ μάρκετ σε αποθήκες όπου τα χρήσιμα και ευχάριστα προϊόντα θα αποτελούν αντικείμενο ανταλλαγής ειδών ή υπηρεσιών προκειμένου να ευνοήσουμε την εξαφάνιση του χρήματος και της εξουσίας;

Επιστροφή στη βάση

Τι χρειαζόμαστε περισσότερο; Ευαίσθητη νόηση του κόσμου και ατομική δημιουργικότητα. Πρέπει ο καλλιτέχνης που υπνώνει μέσα στον καθένα να αφυπνιστεί, προκειμένου να ανακαλύψει ότι αυτό που νοηματοδοτεί το έργο του πέρα και έξω από το ίδιο –με την πολυμορφία που εκφράζεται, στη ζωγραφική, τη μουσική, τη λογοτεχνία, την αρχιτεκτονική, την ανθοκομική διακόσμηση, τη μαγειρική προετοιμασία, την ένδυση, την κηπουρική...– είναι η τέχνη της ζωής της οποίας αποτελεί το προσχέδιο. Η δημιουργία δεν πρέπει να είναι στην υπηρεσία του μηδενός, ούτε της αγοράς ούτε των ιδεών ούτε ενός κοινωνικού προγράμματος. Αρκεί να υπάρχει και να συνειδητοποιεί τη μυστική δύναμή της. Είναι η πραγματική ποίηση της ύπαρξης. Σήμερα που καταρρέει αυτός ο παλιός κόσμος που πάντοτε μας λεηλατούσε, αυτή η ποίηση αναδύεται για να μας σώσει από το ναυάγιο, οδηγώντας μας στα εύφορα εδάφη του ζωντανού. Εκεί όπου δεν επιβιώναμε παρά σαν θηρία, θα μάθουμε να ζούμε ως ανθρώπινα όντα.

Η αποτυχία των ιδεολογιών δεν έκανε τίποτα άλλο από το να αποκαλύψει την αποτυχία της σκέψης που είναι διαχωρισμένη από το ζωντανό. Στην πνευματική κατανόηση μιας πραγματικότητας που αναθεωρείται και αναιρείται από την οικονομία, θέλουμε να αντιπαραθέσουμε την

ευαίσθητη νόηση μιας ζωής που δεν αφήνεται να υποβιβαστεί στην επιβίωση...

Για να ανακτήσουμε τα πάντα από τη βάση, πρέπει να προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε την καθημερινή ζωή των ατόμων και της συλλογικότητας, πρωταρχική συνθήκη ώστε η συλλογικότητα (η κομμούνα) να μην υποχωρήσει στον κοινοτισμό (εθνικισμό, τοπικισμό, φυλετισμό), ούτε στην αναδίπλωση στον εαυτό, δηλαδή στον ατομικισμό, ο οποίος τείνει πάντοτε να επιστρέφει στο παρελθόν για να αναστήσει τη βαρβαρότητα.

Όταν το κοινωνικό και η συνείδηση της αλληλεγγύης υπερισχύουν, οι εθνικές, θρησκευτικές, γλωσσικές, πολιτισμικές διαφορές εξαλείφονται άμεσα. Στην κοινωνική σύγκρουση, όλος ο κόσμος μιλάει την ίδια γλώσσα, αυτήν που εκφράζει την οικουμενική θέληση και την προσδοκία για μια καλύτερη ζωή.

Είδαμε πώς ο καταναλωτισμός περιέβαλε τον προλετάριο των εργοστασίων και των γραφείων με τα καινούργια ρούχα του καταναλωτή. Η παλιά εργατική ριζοσπαστικότητα σιγά σιγά εξαυλώθηκε από το φόβο της απώλειας ασημαντων αγαθών επιβίωσης στα οποία οι υπεραγορές «παρέχουν» πρόσβαση, έναντι αντιτίμου.

Σε μια οικονομία που κυριαρχείται από την αγορά, το έχειν είναι πιο σημαντικό από το είναι, η ποσότητα πιο σημαντική από την ποιότητα, η επιβίωση πιο σημαντική από την πραγματική ζωή. Για να θεμελιώσουμε την κοινωνία σε νέες βάσεις, πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα στο είναι, στην ποιότητα, στη ζωή που βιώνεται ως περιπέτεια έμπληξη έρωτα και πάθους.

Ο Φουριέ, διερωτώμενος για το πώς θα ήταν μια αρμονική κοινωνία, καταφεύγει σ' ένα παράδειγμα που αξίζει να στοχαστούμε. Οι πλούσιοι που προσχωρούν στο φαλανστήριο [*κοινόβιο ακτημόνων*], διαθέτουν τραπέζια όπου λόγω του πλούτου τους σωρεύονται τα πιο εκλεκτά εδέσματα. Οι φτωχοί, αντίθετα, αρκούνται σε πιο λιτά πιάτα, αλλά τρώνε και πίνουν με μεγαλύτερη χαρά και όρεξη από τους πλούσιους που είναι συγκεντρωμένοι γύρω από τα επιτηδευμένα τραπέζια τους. Έτσι, σιγά σιγά, οι εύποροι προύχοντες εγκαταλείπουν την πληκτική συντροφιά των οικείων τους για να πάνε να μοιραστούν τις απολαύσεις και τη συν-τροφικότητα που κυριαρχούν στο τραπέζι των φτωχών.

Όσο πιο ελκυστικές καταστούν οι συνελύσεις άμεσης δημοκρατίας και οι συλλογικότητες που διαμορφώνονται –καθότι πιο ανθρώπινες, πιο εφευρετικές, πιο ζωντανές–, τόσο θα ροκανίζουν το έδαφος κάτω από τα πόδια του φιλάνθρωπου λαϊκισμού και θα παρέχουν στον καταναλωτή (τον οποίο η αυξανόμενη φτωχοποίηση θα απογοητεύει και θα εξοργίζει) νέα εδάφη, ζώνες απελευθερωμένες από το εμπόρευμα, το φόβο, τη δουλοπρεπή υποταγή στις δυνάμεις του χρήματος και στην εξουσία των δημαγωγών που τις χειραγωγούν για να παίξουν τους φύρερ και να τις καταστρέφουν κι άλλο...

Η γη και οι φυσικοί πόροι ανήκουν στις ανθρώπινες συλλογικότητες, όχι στις χρηματοοικονομικές, κρατικές, εθνικιστικές, τεχνοκρατικές και φυλετικές μαφίες. Η γη ανήκει σε αυτούς που προσπαθούν να την κάνουν καλύτερη.

Η βάση της ζωντανής κοινωνίας είναι η αυτοδιεύθυνση και η δημιουργική ανάπτυξη των φυσικών μορφών ενέργειας.

Πρέπει να ανακτήσουμε τα πάντα από τη βάση, να υφάνουμε ξανά την κοινωνία με το νήμα μιας ομοσπονδίας αυτόνομων και δημιουργικών ατόμων. Είναι προφανές ότι στο δρόμο και στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων συντελούνται οι μεγάλες αλλαγές τις οποίες βιώνει η Ελλάδα και οι οποίες προαναγγέλλουν αυτό που πρόκειται να συμβεί στον υπόλοιπο κόσμο. Όμως, αν ο δρόμος είναι το θέατρο των συγκρούσεων με τις δυνάμεις της τάξης, οι οποίες συντηρούν την αταξία που έχουν ανάγκη όλες οι εξουσίες για να κυριαρχούν (περιλαμβανομένων των αριστερών και λαϊκιστών μικρών αρχηγών), είναι επίσης ένα έδαφος όπου τα άτομα συγκεντρώνονται για να αποφασίσουν γι' αυτά που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την ύπαρξή τους. Ωστόσο, αρκούμαστε να δείχνουμε τις «βιαιότητες» στους δρόμους, χωρίς να δείχνουμε μια βία λιγότερο θεαματική αλλά πιο επικίνδυνη για το κράτος και τις χρηματοοικονομικές μαφίες: τα εγχειρήματα των συνελύσεων άμεσης δημοκρατίας, τα σκιρτήματα αυτοδιαχείρισης, τις καταλήψεις εργοστασίων, τους αγώνες για την υπεράσπιση του περιβάλλοντος, τα κινήματα του τύπου «Να μην πληρώνουμε πια!».

Η πολιτική ανυπακοή

Δεν είναι παρά το δικαίωμα για την υπεράσπιση της ζωής του ανθρώπινου όντος ενάντια στον οικονομικό ολοκληρωτισμό που την εκφυλίζει στο όνομα του κέρδους.

Κανένας διάλογος δεν είναι εφικτός με τους καταπιεστές, με αυτούς που καταστρέφουν τη γη. Σε μας ανήκει να αποκαταστήσουμε παντού τα δικαιώματα της ζωής, αγνοώντας τις απαγορεύσεις και τις απειλές που τα καταρρακώνουν, έχοντας ως βάση, ενάντια στον τεχνολογικό μηχανισμό του εχθρού, τον κόκκο άμμου του ζωντανού που θα τον μπλοκάρει και θα τον κάνει να εκραγεί από μόνος του.

Κανένας διάλογος δεν είναι εφικτός με το κράτος, καθώς κανένας διάλογος δεν είναι εφικτός με τις χρηματοοικονομικές και πολυεθνικές μαφίες που του υπαγορεύουν τις αμετάκλητες αποφάσεις τους.

Να αρνηθούμε κάθε σχέση με την εξουσία! Πώς να φανταστούμε ότι ένας καπιταλισμός που δεν διστάζει να καταστρέψει μια περιοχή για να αντλήσει οικονομικό όφελος από το έδαφος και το υπέδαφος, μπορεί να εννοήσει τις διεκδικήσεις του ζωντανού και της ανθρωπότητας; Πώς να πιστέψουμε ότι θα καταστεί ευαίσθητος στην ποίηση της ζωής;

Το μόνο που μπορεί να αποδεχθεί ο καπιταλισμός –για να το περιγελάσει– είναι ο λόγος των ηθικολόγων, των γελοίων ηθικολόγων κατά της διαφθοράς που προτείνουν την αποκατάσταση των δυσλειτουργιών ενός συστήματος το οποίο στα μάτια των εκμεταλλευτών λειτουργεί τέλεια. Και καθώς ο καπιταλισμός έχει κλειστά τα αυτιά και δεν το κρύβει, έχει κάθε λόγο να αφήνει τους ηθικολόγους κατά της διαφθοράς να τσαλαβουτούν στις γελοιότητές τους.

Μπορούμε να συζητήσουμε για τη βασιμότητα και τα μειονεκτήματα ορισμένων μορφών φυσικής ενέργειας και της εφαρμογής τους. Όμως, όσον αφορά την πυρηνική ενέργεια, το φυσικό αέριο από σχιστόλιθο, τις πετρελαϊκές γεωτρήσεις, τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς, τα χρυσοφόρα κοιτάσματα, τα δηλητήρια της διατροφικής βιομηχανίας, τότε όχι, πρέπει να είμαστε έτοιμοι και χωρίς επιφυλάξεις να εμποδίσουμε όλες τις μορφές αφανισμού της ζωής, της γης και της ανθρώπινης συνείδησης που επιβάλλει η δικτατορία του κέρδους. Δεν

υπάρχει διάλογος με τη βαρβαρότητα. Πρέπει η ζωή να προχωρήσει κατευθείαν μπροστά, χωρίς να δεχθεί ποτέ να συμβιβαστεί με την πλευρά που τάσσεται με το θάνατο.

Η πολιτική ανυπακοή σημαίνει ότι αγνοούμε τις αποφάσεις ενός κράτους που εξαπατά τους πολίτες για να αναδιαρθρώσει τις καταχρήσεις του χρηματοοικονομικού καπιταλισμού. Γιατί να πληρώνουμε στο κράτος φόρους που προορίζονται μάταια να καλύψουν την άβυσσο των καταχρήσεων, ενώ μπορούμε να τους διαθέσουμε σε οποιαδήποτε τοπική συλλογικότητα για την αυτοχρηματοδότηση δωρεάν μορφών ενέργειας και μιας συναρπαστικής ατομικής και κοινωνικής ζωής;

Είναι σημαντικό οι ανθρώπινες σχέσεις να αντικαταστήσουν παντού τις εμπορευματικές σχέσεις και να τις καταργήσουν. Πρέπει να υπενθυμίζουμε κάθε λεπτό ότι ο άνθρωπος δεν είναι εμπόρευμα.

Η άμεση δημοκρατία των αυτοδιευθυνόμενων συνελεύσεων έχει το δικαίωμα να αγνοεί τις προσταγές της διεφθαρμένης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Η απαξίωση που πλήττει σήμερα την κοινοβουλευτική δημοκρατία και ένα κράτος που μας στερεί την αξιοπρέπεια και την ευημερία είναι μια ευκαιρία κατάλληλη να σχηματίσουμε συλλογικότητες όπου η επιθυμία για ζωή θα κατανικά την τυραννία του χρήματος και της εξουσίας. Η επιθετική πολιτική ανυπακοή είναι δικαίωμα.

Πρέπει να ομοσπονδιοποιήσουμε τους αγώνες που διεξάγουν οι πληθυσμοί σ' ολόκληρο τον κόσμο ενάντια στο σφετερισμό της γης για την εκμετάλλευση χρυσοφόρων κοιτασμάτων, φυσικού αερίου, πετρελαίου, αεροδρομίων, αυτοκινητοδρόμων ταχείας κυκλοφορίας, φραγμάτων, βλέπε εδαφών απ' όπου εκδίδονται ολόκληρες κοινότητες.

Η αυτοδιεύθυνση

Αρχίζει με την οικειοποίηση των εργοστασίων, των επιχειρήσεων, των μέσων παραγωγής, των κέντρων αποθήκευσης και διανομής από τους εργαζόμενους, οι οποίοι είναι αυτοί που εξασφάλιζαν πάντοτε την εύρυθμη λειτουργία τους προς όφελος των εκμεταλλευτών τους. Ωστόσο, δεν μπορεί να σταματάει σ' αυτό το στάδιο, αφού τότε δεν θα ήταν τίποτε διαφορετικό από μια συλλογική διαχείριση της εργασίας και μια εξειδικευμένη δραστηριότητα, αποκομμένη από τις απαιτήσεις της καθημερινής ύπαρξης. Θα υπέκυπτε αμέσως στη λογική της αγο-

ράς και θα παρέμενε περιορισμένη στο έδαφος που κυριαρχείται από τις επιταγές του εμπορευματικού συστήματος.

Η αυτοδιεύθυνση είναι αδιαχώριστη από την άμεση δημοκρατία που αναλαμβάνει τη συλλογική διαχείριση του κοινού αγαθού (το *res publica*).

Θέλουμε περισσότερα από τα απολύτως απαραίτητα. Θα ήταν σφάλμα να περιοριστούμε στην ικανοποίηση της απλής επιβίωσης. Και βέβαια χρειαζόμαστε σχολεία, ιατρεία (μικρές κλινικές και νοσοκομεία), δίκτυα μεταφορών, εργοστάσια που θα εξασφαλίζουν την παραγωγή και τη διανομή αγαθών πρώτης ανάγκης (ξυλεία, μεταλλουργία, κατοικίες, ενδύματα, τυπογραφεία, είδη διατροφής κ.λπ.). Παραμένει πρωταρχική η τοπική ανάπτυξη της φυσικής γεωργικής καλλιέργειας και των δωρεάν μορφών ενέργειας (στη Βρετάνη, οι κάτοικοι μιας κοινότητας επένδυσαν συλλογικά σ' ένα σύστημα αιολικής ενέργειας που θα παράγει βραχυπρόθεσμα δωρεάν ενέργεια, χωρίς να παρεμβάλλονται τα οικολογικά λόμπι). Οι εμπειρίες ενεργειακής αυτάρκειας εξαπλώνονται επίσης στην Αυστρία. Όμως, πρέπει να προχωρήσουμε πιο μακριά. Έχουμε ανάγκη από ομορφιά, ποίηση, ευτυχία, και αυτά δεν μπορεί να τα εξασφαλίσει η απλή ικανοποίηση στοιχειωδών αναγκών. Μπορεί όμως να τα προσφέρει το πρόταγμα να θεμελιώσουμε μια κοινωνία πραγματικά ανθρώπινη, απαλλαγμένη από τη βαρβαρότητα που εξαπλώνεται παντού μέσα από τον φετιχισμό του χρήματος. Αυτό που θέλουμε είναι να μεταβούμε από την αυτάρκεια στην αφθονία.

Σκιαγράφημα μιας «άτυπης δομής» αυτοδιεύθυνσης:

– Επιτροπές καλής διακυβέρνησης που σχηματίζονται από εντεταλμένους οι οποίοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους λόγω των ικανοτήτων και των επιλογών τους.

– Επιτροπές υγείας (γιατροί, φαρμακοποιοί, φυτοθεραπευτές), εκπαίδευσης, συντήρησης και επιδιόρθωσης, εφοδιασμού, παροχής ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, μεταφορών, κατασκευών, διαπραγμάτευσης για εξωτερικές και εσωτερικές διενέξεις (υπεράσπιση του κοινωνικού ιστού).

– Οι αποφάσεις λαμβάνονται σε συνελεύσεις με ολομέλεια, ενώπιον των οποίων λογοδοτούν για την αποστολή τους όσοι έχουν δεχθεί να

την αναλάβουν και οι οποίοι αποτελούν τις «επιτροπές καλής διακυβέρνησης».

Οι καταλήψεις εργοστασίων

Είναι καιρός οι εργαζόμενοι μιας επιχείρησης να αντιληφθούν την αντίφαση που υπάρχει ανάμεσα:

– στην αυξανόμενη ανικανότητα των αφεντικών που, θολωμένοι από την ανησυχία να αξιοποιήσουν τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο, αποδεσμεύονται όλο και περισσότερο από την κοινωνική, παραγωγική, χρήσιμη, απαραίτητη ύλη, με λίγα λόγια απ' αυτό που, στην παλαιή φάση του δυναμικού καπιταλισμού, αποτελούσε το αντικείμενο μιας διαρκούς επανεπένδυσης·

– και στο προφανές: μολονότι το προσωπικό διαθέτει την εμπειρία, την πρακτική, τη συνήθεια να καθιστά λειτουργική την επιχείρηση, εξακολουθεί να υποτάσσεται σε μια διεύθυνση που συνδυάζει την ανικανότητα με την ανεντιμότητα, την επιδεξιότητα του εκτελεστή κερδοσκοπικών επενδύσεων η οποία αντικαθιστά τη γνώση των μεθόδων παραγωγής.

Πρέπει να καταπολεμήσουμε με σφοδρότητα το δόγμα που επιβάλλουν οι κυβερνώντες, σύμφωνα με το οποίο είναι απαραίτητοι και κα-
νείς δεν μπορεί να τους αγνοήσει.

Τοπικό και παγκόσμιο

Για να αγωνιστούμε ενάντια στην αγορά, πρέπει να αναλάβουμε τη μετατροπή των τοπικών βιομηχανιών προς όφελος των τοπικών συμφερόντων. Είναι επομένως απαραίτητο οι διάφορες περιοχές να καταρτίσουν έναν κατάλογο αυτών που χρειάζονται για να εξασφαλίσουν την ευημερία των πολιτών και, με αφετηρία αυτή τη βάση, να ομοσπονδιοποιήσουν τις περιοχές, αγνοώντας συνειδητά εντολές και εξαναγκασμούς της γραφειοκρατικής και αστυνομικής εξουσίας του κράτους-απατεώνα.

Ο ρόλος των κοοπερατίβων

Απόσπασμα από μήνυμα ισπανών συντρόφων: «Αυτό που επιβεβαιώνεται ολοένα και περισσότερο είναι η αυξανόμενη προσφυγή στον

συνεργατισμό από την πλευρά πολλών ανέργων που, μπροστά στην κατάσταση παραγωγικής ανομίας και έλλειψης προσδοκίας να βρουν μια θέση εργασίας, επιλέγουν τη δυνατότητα να κεφαλαιοποιήσουν τις αποζημιώσεις απόλυσης προκειμένου να δημιουργήσουν αυτοδιαχειριζόμενες επιχειρήσεις. Τα παραδείγματα είναι αμέτρητα (όπως αυτό της κοοπερατίβας ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας *Som Energia*, που δημιουργήθηκε τον Δεκέμβριο του 2010) και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αποδεικνύουν ξεκάθαρα τους δεσμούς με τα κοινωνικά κινήματα (όπως αυτά που σχετίζονται με την εφαρμογή πειραμάτων που διενεργήθηκαν κατ' εικόνα ή καθ' ομοίωση της «Ολοκληρωμένης Καταλανικής Κοοπερατίβας», ή αυτά του ελευθεριακού χώρου, όπως το τυπογραφείο γραφικών τεχνών «Μαύρο Μελάκι»). Στην πραγματικότητα, μεταξύ Ιανουαρίου και Μαρτίου 2012, 223 νέες κοοπερατίβες δημιουργήθηκαν στην Ισπανία. Το να μιλάμε σήμερα για κινητοποιήσεις, αντίσταση ή κοινωνικό μετασχηματισμό (με την αυτοδιαχείριση ως κεντρικό στοιχείο) έχει ξαναγίνει εφικτό. Δεν υπάρχει αμφιβολία, νέοι δρόμοι αρχίζουν να χαράσσονται από την ισπανική κοινωνία. Και, μεταξύ αυτών, ο δρόμος της αυτοδιαχείρισης αρχίζει να είναι όλο και πιο συνηθισμένος».

Όπως η αγροτική οικονομία του Παλαιού Καθεστώτος ήταν μια αρτηριοσκληρωτική μορφή, την οποία θα διαρρήγνυε η αναδυόμενη οικονομία των ελεύθερων ανταλλαγών –με την επανάσταση του 1789–, έτσι και ο χρηματιστηριακός και κερδοσκοπικός καπιταλισμός του οποίου ατενίζουμε τη χρεοκοπία, ετοιμάζεται να παραχωρήσει τη θέση του σ' έναν καπιταλισμό που ανακάμπτει με την παραγωγή μη ρυπογόνων φυσικών μορφών ενέργειας, την επιστροφή στην αξία χρήσης, τη βιολογική αγροκαλλιέργεια, τη βεβιασμένη αναδιάρθρωση του δημόσιου τομέα, την υποκριτική ηθικοποίηση του εμπορίου.

Το μέλλον ανήκει στις αυτοδιαχειριζόμενες συλλογικότητες που θέτουν στην υπηρεσία όλων την παραγωγή των αναγκαίων αγαθών και υπηρεσιών (φυσικές μορφές ενέργειας, βιοποικιλότητα, εκπαίδευση, σταθμούς υγείας, μεταφορές, μεταλλουργία, υφαντουργία...). Το ζητούμενο είναι να παράγουμε για μας, και όχι πια για εμπορεύσιμα είδη που θα πρέπει να αγοράζουμε ανάλογα με τις τιμές της αγοράς, ενώ οι εργαζόμενοι τα έχουν δημιουργήσει και κατασκευάσει με μισθούς πείνας. Είναι καιρός να έρθουμε σε ρήξη με τους νόμους μιας επιχειρηματοκρατίας που μαζί με τη δική της πτώχευση προγραμματίζει και την πτώχευση της ύπαρξής μας.

Να δημιουργήσουμε ελεύθερα εδάφη

Θέλουμε να δημιουργήσουμε ζώνες αυτονομίας που θα απορρίπτουν τον έλεγχο του κράτους και του εμπορευματικού συστήματος. Να επαναφέρουμε την καλλιέργεια φυτών για ιατρική χρήση προκειμένου να διαρρήξουμε τον ιμπεριαλισμό των φαρμακευτικών μαφιών. Να ευνοήσουμε νέες μορφές μιας δημιουργικής χειροτεχνίας αγαθών χρήσιμων στη συλλογικότητα.

Να αναπτύξουμε δωρεάν μορφές ενέργειας για να απαλλαγούμε από τα πετροχημικά λόμπι και την κρατική γραφειοκρατία που είναι κάτω από την μπότα τους.

Άμεση δημοκρατία

Πρέπει να είμαστε πολύ σαφείς όσον αφορά τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την άμεση δημοκρατία:

«Ανοχή σε όλες τις απόψεις, ακόμη και τις πιο απεχθείς ή τις πιο ανόητες. Καμία ανοχή σε οποιαδήποτε απάνθρωπη και βάρβαρη πράξη». Αυτή είναι η αρχή που πρέπει να διαπνέει τις συνελεύσεις άμεσης δημοκρατίας. Η βαρβαρότητα δεν τίθεται υπό συζήτηση, απορρίπτεται. Δεν υπάρχει ελευθερία να σκοτώνουμε, να βασανίζουμε, να εκμεταλλευόμαστε. Υπερασπιζόμενοι παντού τον ελεύθερο καθορισμό της ζωής, θα ορθώσουμε ανάχωμα σε κάθε τι που θέλει να τον εμποδίσει.

α) Η άμεση δημοκρατία δεν πρέπει να συγχέεται με το δημοψήφισμα, το οποίο δεν είναι παρά ένα τέχνασμα του πελατειακού πολιτικού συστήματος που βασίζεται κυρίως στην εκμετάλλευση των συναισθημάτων. Ένα δημοψήφισμα για τη θανατική ποινή, που οργανώνεται έπειτα από ένα απεχθές έγκλημα, κατά πάσα πιθανότητα θα εμφάνιζε μια πλειοψηφία υπέρ της επαναφοράς της.

β) Αν και αντιτίθεται στην κοινοβουλευτική δημοκρατία, την οποία καταγγέλλει ως διεφθαρμένη και ψευδή επί της αρχής –αφού οι εκπρόσωποί της στο όνομα του δημοσίου συμφέροντος ενδιαφέρονται πρωτίστως για το ατομικό τους συμφέρον–, δεν μπορεί να αρκείται στο να αποτελεί μια λύση-υποκατάστατο, ένα είδος δημοκρατίας που «ξεπλένει».

γ) Ο κίνδυνος έγκειται στην ιδεολογική αφομοίωσή της. Δηλαδή, στη μετατροπή της σε μια ιδέα διαχωρισμένη από τη ζωή, ένα διανοητικό εφεύρημα κατάλληλο να τροφοδοτεί ατελείωτες συζητήσεις.

δ) Η άμεση δημοκρατία έχει νόημα μόνο αν συνδέεται με την αλλαγή της ζωής που προσδοκούν τα άτομα τα οποία αναγνωρίζουν σ' αυτήν μια πρακτική άμεσης δράσης για την ίδια τους την ύπαρξη.

ε) Η άμεση δημοκρατία είναι αδιαχώριστη από τη γενικευμένη αυτο-διεύθυνση. Βασίζεται στην ατομική βούληση της οποίας τη σκυτάλη παίρνει η συλλογικότητα μέσω της ελεύθερης επιλογής εντεταλμένων οι οποίοι αναλαμβάνουν να υπερασπιστούν τις διεκδικήσεις που εκφράζονται στις συνελεύσεις. Αυτή η συνέλευση στηρίζεται σε συγκεκριμένα σχέδια. Στόχος της είναι να λαμβάνει αποφάσεις, οι οποίες όμως προφανώς ανταποκρίνονται στο αίσθημα αλληλεγγύης και τη γιορτινή φύση των συναντήσεων. Κι αυτό, προκειμένου να μην εκφυλιστούν σε μια γραφειοκρατική δομή που είναι πάντοτε επίφοβη, από τη στιγμή που μια οργάνωση λειτουργεί ανεξάρτητα από τη συνέλευση. Κανείς δεν υποχρεώνεται να συμμετέχει σε μια συνέλευση, αλλά ευκαίω είναι να λαμβάνουν μέρος τα παιδιά και να έχουν το δικαίωμα να εκφράσουν τη γνώμη τους, όπως συμβαίνει στις ζαπατιστικές κοινότητες.

στ) Ο τρόπος οργάνωσης αυτού που οι Ζαπατίστας αποκαλούν «καλή διακυβέρνηση» αξίζει να εξεταστεί. Η «Επιτροπή Καλής Διακυβέρνησης» αποτελείται από «επιφορτισμένους/-ες με την ευθύνη», δηλαδή άντρες και γυναίκες που εθελοντικά αναλαμβάνουν να φέρουν σε αίσιο πέρας τις διεκδικήσεις που παρουσιάζονται από τα μέλη της συνέλευσης. Λογοδοτούν στη συνέλευση σε τακτά χρονικά διαστήματα και η θητεία τους έχει περιορισμένη διάρκεια.

Τα Καρακόλ, πολιτικά κέντρα συντονισμού, θεωρούνται παράθυρο στον κόσμο και πόρτα απ' όπου μπορεί να μπει ο κόσμος. Μια εμπειρία ταυτόχρονα τοπική και παγκόσμια. Οι οργανώσεις τους: επιτροπή επαγρύπνησης, επιτροπή ανάλυσης, επιτροπή καλής διακυβέρνησης. Η ανάληψη καθηκόντων είναι κυκλική (κάθε 7 μέρες στο Καρακόλ του Οβεντίκ ή κάθε μήνα σε ορισμένα Καρακόλ), έτσι ώστε όλα τα μέλη της συνέλευσης να εξοικειώνονται με τα καθήκοντα και τις διεθνείς επαφές.

ζ) Πλειοψηφία και μειοψηφία στην άμεση δημοκρατία. Όλες οι συζητή-

σεις επιτρέπονται και μπορούν να υποβληθούν στην κρίση της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας για όλες τις αποφάσεις που δεσμεύουν την τύχη της συλλογικότητας και των ατόμων που την αποτελούν. Τίποτα όμως δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση τα κεκτημένα της ανθρωπίνης προόδου, καμία πρόταση δεν μπορεί να συζητηθεί εφόσον προϋποθέτει ωμότητα ή βαρβαρότητα. Υπάρχει μια αρχή την οποία δεν πρέπει να παραβιάζουμε: Οι άνθρωποι υπερέχουν των αριθμών. Κι αυτό μας δίνει το δικαίωμα να θεωρούμε ανύπαρκτη και άκυρη κάθε απάνθρωπη απόφαση, ακόμη και αν λαμβάνεται κατά πλειοψηφία. Όποια μαζική αποδοχή κι αν προβάλλουν, αρνούμαστε τα διατάγματα της βαρβαρότητας και των θανατηφόρων επιχειρήσεων. Δεν υπάρχει περίπτωση να επανέλθουμε στη θανατική ποινή, στα βασανιστήρια και σε οποιαδήποτε τυραννία, με το πρόσχημα ότι μια πλειοψηφία ανθρώπων ψηφίζει υπέρ τους. Η αποανθρωποποίηση δεν τίθεται υπό συζήτηση, απορρίπτεται. Καμία πλειοψηφία δεν έχει τη δύναμη να επιβάλει τα διατάγματα της βαρβαρότητας. Η ανθρώπινη επιλογή ενός ατόμου έχει μεγαλύτερη αξία από την απάνθρωπη απόφαση των πολλών. Η ποιότητα της ζωής ακυρώνει τη δικτατορία της αριθμητικής και της ποσότητας.

Υπάρχει μια θεμελιώδης συμφωνία ανάμεσα στην άμεση δημοκρατία και την απόλυτη κυριαρχία της ζωής. Αυτό που πρέπει να διδάξει η άσκηση της άμεσης δημοκρατίας είναι ότι η ευαίσθητη νόηση και η ανθρώπινη συνείδηση καταλύουν το αγελαίο πνεύμα, το πλήθος, του οποίου τα αισθήματα μπορούν εύκολα να χειραγωγηθούν από τα αρπακτικά κάθε είδους. Ο καλύτερος τρόπος για να αγωνιστούμε ενάντια στη βαρβαρότητα είναι να οικοδομήσουμε καταστάσεις ευνοϊκές στον εκλεπτυσμό και την άνθηση του ζωντανού.

Είμαστε αποφασισμένοι να μην ακολουθήσουμε πια κανέναν από τους δρόμους που οδηγούν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης των αφεντικών και των σκλάβων. Οι νόμοι των αριθμών μετατρέπουν τον καθέναν από εμάς σε τυφλό αντικείμενο μιας θεόπεμπτης λογιστικής, η οποία κυβερνά τη δυστυχία. Η ποσοτική αποκτήνωση πάντοτε χρησιμοποιούσε τη δημοκρατία για να την συντρίψει κάτω από τις χειρότερες δικτατορίες.

Το χρήμα

Το χρήμα θεωρείται η θεμελιώδης δύναμη χωρίς την οποία είναι αδύνατο να υπάρξουμε και να επιβιώσουμε. Η πρόσβαση ενός μεγάλου

αριθμού ατόμων στην καταναλωτική ευημερία επηρέασε με δραστικό τρόπο την υπαγωγή του είναι στο έχειν, της ποιότητας στην ποσότητα, και στην απώλεια συνείδησης ενός προλεταριάτου που, έχοντας φέρσει τον μανδύα του καταναλωτή, δεν είναι πια παρά ανταλλάξιμο αντικείμενο στην αγορά του πελατειακού πολιτικού συστήματος.

Όσο μειώνεται η πραγματική αξία του χρήματος, τόσο αυξάνεται η συμβολική. Ενώ η επιταχυνόμενη φτωχοποίηση το καθιστά σπάνιο στην κοινωνία, τείνοντας να το εξαφανίσει, η συμβολική αξία του συνεχίζει να μας πείθει ότι χωρίς αυτό είμαστε ένα τίποτα.

Η κατάργηση του χρήματος δεν μπορεί να θέσει τέλος σε μια σχέση παραδοσιακής ανταλλαγής αγαθών, αν δεν εγγυάται μια σχέση δωρεάς που να την αντικαθιστά. Αν δεν υπερβούμε τη σφαίρα του ενδιαφέροντος για μια απλή επιβίωση, δεν θα μπορέσουμε να υλοποιήσουμε έναν τρόπο κοινωνίας ικανής να δημιουργήσει επαρκή αφθονία και να καταστήσει το χρήμα αχρησιμοποίητο, αφού θα είναι άχρηστο στις συναλλαγές των ατόμων. Η προβλέψιμη εξαφάνιση του χρήματος (εξαιτίας ενός προβλέψιμου χρηματοοικονομικού κραχ) δεν θα καταργήσει την ανταλλαγή, αλλά θα μας ωθήσει να φανταστούμε νέες μορφές ανθρώπινων κοινωνικών σχέσεων, να επανεφεύρουμε την αλληλεγγύη, ανεξάρτητα από αλτρουιστικές ιδεολογίες και θυσιαστικές πρακτικές.

Χαριστικότητα

Το σύνθημα «Να μην πληρώνουμε πια!» αντλεί τη νομιμοποίησή του από το γεγονός ότι τα τέλη και οι φόροι, που στο παρελθόν υποτίθεται ότι χρηματοδοτούσαν τους δρόμους, τις δημόσιες μεταφορές, τα σχολεία, την κοινωνική ασφάλεια..., σήμερα χρησιμεύουν για να χρηματοδοτούν τις τραπεζικές καταχρήσεις.

Αρνούμαστε να πληρώσουμε ένα χρέος που κατ' ομολογία των ίδιων των οικονομολόγων είναι μια γιγαντιαία απάτη και μια απύθμενη άβυσσος που καταβροχθίζει το δημόσιο χρήμα, ενώ το χρηματοοικονομικό σύστημα αποσπά στο διάβα του αστρονομικά επιτόκια. Εξ ου, η ανάγκη να προωθήσουμε απεργίες χαριστικότητας (όπου για παράδειγμα οι χρήστες των δημόσιων μεταφορών δεν θα πληρώνουν).

Συνειδητοποίηση

Η σημασία της συνειδητοποίησης. Με αφορμή τις αραβικές επαναστάσεις: η ελευθερία μπορεί να οπισθοχωρεί και να καταπνίγεται, αλλά έρχεται πάντοτε μια στιγμή που αφυπνίζεται και συνεχίζει το ακαταμάχητο βήμα της.

Γυναίκα

Η σημασία της γυναίκας στους αγώνες για τη χειραφέτηση. Η γυναίκα είναι στο κέντρο του αγώνα για την εκρίζωση κάθε μορφής πατριαρχίας. Δεν είναι τυχαίο που οι Ζαπατίστας, έχοντας πλήρη συνείδηση της φαλλοκρατικής παράδοσης των Μάγιας, ευνόησαν ήδη από την αρχή του κινήματος την παρουσία των γυναικών στις «Επιτροπές Καλής Διακυβέρνησης».

Η δημιουργία ενάντια στην εργασία

Δεν μπορούμε να αντιπαραθέσουμε τον ασκητισμό στην ασυδοσία των καταναλωτικών απολαύσεων, τη λιτότητα στην άνεση, τη συντήρηση στην υπερβολή, την παραίτηση στην αδιαφορία, την εργασία στην τεμπελιά. Ακριβώς εδώ είναι που το παράδειγμα του Φουριέ (που προαναφέρθηκε) αποκτά το πλήρες νόημά του. Στα πρώτα στάδια του φαλανστηρίου, οι πλούσιοι διατηρούν τα προνόμιά τους και παραμένουν αποκομμένοι από τους φτωχούς. Όμως, γρήγορα διαπιστώνουν ότι τα τραπέζια των φτωχών, αν και λιγότερο στολισμένα, είναι πιο ελκυστικά, λόγω της αγαλλίασης που εκδηλώνεται σ' αυτά. Αυτή είναι η αιτία που οι πλούσιοι κάθονται μαζί τους και εγκαταλείπουν το είδος μιας ύπαρξης εγκλωβισμένης στην πλήξη των προσχημάτων και των κοινωνικών συμβάσεων.

Όπως είναι μάταιο να ενθαρρύνουμε κάποιον να πετάξει και να απαλλαγεί από τα δεκανίκια της θρησκείας, ενώ τα χρειάζεται για να σταθεί όρθιος, έτσι είναι αναποτελεσματικό να πρεσβεύουμε το μποϊκοτάζ της κατανάλωσης, αν δεν προτείνουμε άμεσα έναν ευτυχημένο τρόπο ζωής που να την αντικαθιστά.

Είναι συναρπαστικό το πρόγραμμα με βάση το οποίο οι Ζαπατίστας νίκησαν την πείνα, τις διενέξεις που συνδέονταν με τον ιδιωτικό σφετερισμό της γης, την πατριαρχία, μέσα από την αυξανόμενη σημασία της θέσης της γυναίκας, την άγνοια και την αρρώστια, μέσα από τη

συνεχή πρόοδο της γνώσης, την αναδίπλωση στον ιθαγενισμό, μέσα από το άνοιγμα στον κόσμο και τις άλλες κουλτούρες... – αλλά αυτό δεν αρκεί. Πρέπει, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, να περάσουμε από την αυτάρκεια στην αφθονία.

Αυτονομία στο ζαπατιστικό κίνημα

Οι Ζαπατίστας ασκούν την αυτονομία και απορρίπτουν κάθε σχέση με το κράτος, κάθε κυβερνητική παρέμβαση, κάθε συμφωνία ή συμβόλαιο με τις κυβερνήσεις. Είναι ένα κίνημα πολιτικής ανυπακοής που αντιμάχεται κάθε μορφή βαρβαρότητας (ενάντια στα άτομα, τα έμβια όντα, το περιβάλλον).

Ούτε φόρος ούτε τέλος ούτε πάγιο ούτε έγγραφα που να πιστοποιούν την οικογενειακή, πολιτική, οικονομική κατάστασή τους, ούτε κάποιου είδους νομιμοποίηση (σε αντίθεση με τις μαρξιστικές-λενινιστικές κοινότητες ιθαγενών). Περιορισμένη χρήση του χρήματος (με συνείδηση του κινδύνου). Κι αυτό, παρά την ολοένα και πιο σαφή απειλή από τα οικολογικά και ανθρωπιστικά λόμπι.

Ένας άλλος χρόνος, σε ρήξη με την επιχειρηματική φρενίτιδα της αποτελεσματικότητας. Μια ταυτότητα που εκκινεί από την αντιστεκόμενη κοινότητα για να φτάσει σε μια καθολική ταύτιση με ό,τι πιο ανθρωπινό περιέχει εντός της. Το σαλιγκάρι μετακινείται αργά αλλά προχωράει.

Μια εκπαίδευση ελεύθερη και χωρίς παρενόχληση. Μια μάθηση παιγνιώδης. Τα παιδιά δεν είναι στρατιώτες, ούτε σκλάβοι του εμπορεύματος. Παρακολουθούν τις συνελεύσεις, δηλαδή τα συμβούλια, τις «επιτροπές». Αυτό που καθίσταται όλο και πιο ανθρωπινό, εγκαθιδρύεται χωρίς βιασύνη, ξεκινώντας από τη βάση. Η συνείδηση δεν έρχεται από τα πάνω, είναι η ζωή που της ανοίγει το δρόμο. Στο Ιθαγενικό Κέντρο Καθολικής Εκπαίδευσης (Cideci) του Σαν Κριστόμπαλ, μόνο ένα πράγμα απαιτείται από τον μαθητή: όχι ένα επίπεδο καλλιέργειας, γνώσης ή ικανότητας, αλλά η επιθυμία για μόρφωση.

Η θεμελιώδης αρχή της δημοκρατίας τους είναι ότι δεν εξαρτάται πια, ούτε, κατά μείζονα λόγο, στηρίζεται κριτικά από τις λεγόμενες αντιπροσωπευτικές δημοκρατίες που δεν εκπροσωπούν παρά τα συμφέροντα πολυεθνικών επιχειρήσεων, τραστ και μαφιών που λεηλατούν

τον πλανήτη. Προχωρούν προς την αυτονομία με αφετηρία την ιδιαιτερότητα του κάθε ατόμου, του οποίου η σύγχυση και οι αγωνίες αναζητούν τη σαφήνεια και τη γαλήνη στη θέληση για ένα όλο και πιο ανθρώπινο είναι.

Ενάντια στην πλευρά που τάσσεται με την απελπισία

Είναι ένας εχθρός διπλά απειλητικός η απελπισία. Μας ωθεί στην αυτοκτονική βία καλώντας μας να πεθάνουμε όρθιοι παρά να ζήσουμε γονατιστοί – λες και δεν θα ήταν πιο σημαντικό να εξεγερθούμε και να ζήσουμε όρθιοι. Επιπλέον, προκαλεί απατηλές και μεγαλόστομες ελπίδες των οποίων ο συναισθηματικός αντίκτυπος είναι πιο καταστροφικός και από την καταπίεση, αφού διαχέει στους απελπισμένους ένα αίσθημα αδυναμίας και παραίτησης.

Ας αφηγήσουμε τις προφητικές κραυγές και τους λόγους της Αποκάλυψης που ουρλιάζουν για την αναπόφευκτη καταστροφή. Ο καπιταλισμός δεν αγνοεί το όφελος που μπορεί να αποκομίσει από αυτή την ηττοπαθή προπαγάνδα, ενθαρρύνει έναν «ηδονισμό των τελευταίων ημερών» που μας ωθεί να καταναλώνουμε όλο και περισσότερο, όλο και πιο γρήγορα. Μέσα σ' αυτόν τον ηδονισμό τού «Μετά από εμάς ο κατακλυσμός!» επωάζεται η απελπισία, ο τρόμος και αυτή η ανυπόφορη πλήξη ότι δεν υπάρχει τίποτα να ζήσεις πραγματικά. Όμως, μια τέτοια πλήξη αρκεί για να εξαγριώσει καλούς ανθρώπους και να τους κατακρημνίσει στη δειλή βία των πογκρόμ και ενός άγριου και ανόητου πολέμου μεταξύ γειτόνων της διπλανής πόρτας.

Η απελπισία συντηρεί το φόβο, κάνοντάς μας να πιστεύουμε ότι αύριο θα είναι χειρότερα από σήμερα. Μας προτρέπει να γαυγίζουμε και να δαγκώνουμε σαν τον σκύλο που υπερασπίζεται το τελευταίο κόκαλο που του έχουν πετάξει. Σ' αυτήν την κατάσταση συναισθηματικής σύγχυσης, έρχονται να αγκιστρωθούν οι λαϊκιστικές πολιτικές και η τακτική του αποδιοπομπαίου τράγου, που αφομοιώνουν την ανίσχυρη οργή, την εμποδίζουν να στραφεί ενάντια στο οικονομικό σύστημα το οποίο την προξενεί, και την διοχετεύουν σ' αυτούς τους φανταστικούς εχθρούς που προκαλεί ο πόλεμος όλων εναντίον όλων.

Το θέμα για μας δεν είναι να δημιουργήσουμε μια εικονική ελπίδα, ούτε να ενθαρρύνουμε μια συναισθηματική αντίδραση που θα κατευθύνεται ενάντια στο ρεύμα του μίσους, πρεσβεύοντας ένα είδος

ανθρωπιστικής καλής θέλησης. Σημασία έχει να συνειδητοποιήσουν οι άντρες και οι γυναίκες τον δημιουργικό τους πλούτο, την επινοητικότητα τους, την ικανότητά τους να εγκαθιδρύουν μικροκοινωνίες που αποφεύγουν την επιρροή του εμπορεύματος και ανταποκρίνονται στα συμφέροντα των ατόμων και των συνελεύσεων που σχηματίζουν ελεύθερα.

Ενάντια στην τακτική του αποδιοπομπαίου τράγου

Ο χειρότερος αντιπερισπασμός, αυτός που προκαλεί ένα χάος επωφελές για τις επιχειρήσεις, είναι η επίκληση στα πιο άθλια αρπακτικά ένστικτα του ανθρώπου, η τακτική του αποδιοπομπαίου τράγου, η οποία εκτρέπει το θυμό του λαού για τους εκμεταλλευτές του και τον ωθεί να ξεσπάσει την οργή και τη δειλία του σε μειοψηφικές ομάδες που χρεώνονται με γελοίο τρόπο όλες τις αμαρτίες του κόσμου: τους ξένους, τους εβραίους, τους άραβες, τους τσιγγάνους, τους ομοφυλόφιλους, τους άνεργους, τους περιθωριακούς. Ο λαϊκισμός κολακεύει τη ματαιοδοξία όλων εκείνων που θεωρούν τον εαυτό τους μέτριο και εξορκίζουν μέσα από την περιφρόνηση για τους άλλους την περιφρόνηση που φέρουν εντός τους. Η καταξίωση της μετριότητας δεν προκαλεί μόνο την υποταγή σε καθοδηγητές, σε φύρερ, στερεί επίσης από τα άτομα τη συνειδητοποίηση ότι είναι ικανά να αναλάβουν την ανοικοδόμηση μιας ύπαρξης και ενός κόσμου.

Αν δεν φροντίσουμε να επιβεβαιώσουμε παντού την υπεροχή της ανθρώπινης συμπεριφοράς, η αντίδραση στην τακτική του αποδιοπομπαίου τράγου κινδυνεύει να είναι αναντίστοιχη. Σκέφτομαι τις κοινότητες των μεταναστών, που έχουν την τάση να αναδιπλώνονται σ' έναν κοινοτισμό, πραγματικό λίπασμα για την ανάπτυξη του θρησκευτικού, πολιτικού ή εθνικού σεχταρισμού και της χειρότερης ιδεολογίας, εκείνης που ωθεί έναν άνθρωπο να ταυτιστεί με μια πίστη, ένα έθνος, μία φυλή, λες και η μοναδική ταυτότητα δεν μπορεί να είναι απλά η ανθρώπινη.

Η διεθνής ανθρώπινη αλληλεγγύη είναι αποτελεσματικό όπλο ενάντια στην κοινοτιστική ιδεολογία, τον «κοινοτισμό».

Σχετικά με την αλληλεγγύη στους μετανάστες και τους χωρίς χαρτιά

Η αλληλεγγύη δεν συνίσταται στην παροχή οδηγιών. Δεν μπορούμε να υπερασπιζόμαστε την άμεση δημοκρατία και να παρεμβαίνουμε εμείς αντί για τους συντρόφους που θέλουμε να υπερασπιστούμε. Μια επέμβαση μπορεί να εμποδίσει ένα απ' αυτά τα πογκρόμ που επιτρέπουν στους νεοναζί να εκτονώσουν τη μετριότητά τους. Μπορεί επίσης να απαιτεί το σεβασμό για τους μετανάστες και τους χωρίς χαρτιά. Δεν μπορεί όμως να αντικαθιστά τον δικό τους αγώνα – οι μετανάστες στα Χανιά το εξέφρασαν με σαφήνεια. Οφείλουμε μόνο να υπενθυμίζουμε ότι η μάχη τους είναι αδιαχώριστη από τη μάχη που διεξάγουμε για την απελευθέρωση του ανθρώπου και την αναγνώρισή του ως ανθρώπινο ον, ανεξάρτητα από την ταυτότητα, την καταγωγή και το χρώμα του δέρματός του.

Αυτοάμυνα

Κατ' αρχάς, ας προσέξουμε και ας μη λησμονούμε ότι οι χρηματοοικονομικές μαφίες και οι πολυεθνικές έχουν συμφέρον να προκαλούν και να συντηρούν το χάος. Η απειλή ενός εμφυλίου πολέμου παρέχει στο κράτος τη δυνατότητα να ασκεί τη μοναδική λειτουργία που του έχει απομείνει: να καταστέλλει αυτό που αντιτίθεται στη δικτατορία των πολυεθνικών. Υπάρχει άραγε καλύτερη συνθήκη από το οργανωμένο χάος, προκειμένου οι πολυεθνικές να διενεργούν τις απάτες και τις λεηλασίες τους με πλήρη ατιμωρησία; Τίποτα δεν μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα το σκοπό τους από τον αφοπλισμό της οργής των λαών, εξαπολύοντας μια εσωτερική σύγκρουση, στρέφοντας τη μία «ταυτοτική» φατρία ενάντια στην άλλη –όπου πολλοί αναζητούν ένα απελπισμένο καταφύγιο για τη απόγνωση τους–, πυροδοτώντας έναν πόλεμο όλων εναντίον όλων.

Όσο πιο σαφές γίνει ότι η πρότασή μας για μια αλληλέγγυα κοινωνία, βασισμένη στην κυριαρχία της ζωής, εξυπηρετεί τα συμφέροντα όλων και του καθενός χωριστά, τόσο καλύτερα θα μάθουμε πώς και γιατί πρέπει να αγωνιζόμαστε.

Κι αυτό, γιατί οδηγός μας θα είναι ο αγώνας για την υπεράσπιση των εδαφών που έχουν απελευθερωθεί από τη λαβή των πολυεθνικών, ειδικά, και το σύστημα της αγοράς, γενικότερα. Οφείλουμε να ξέρουμε ότι οι συλλογικότητές μας θα μοιάζουν στα μάτια της καταπίεσης του

κράτους και της αγοράς άλλοτε σαν τη γάτα και άλλοτε σαν το ποντίκι. Αυτό που πρέπει κατά συνέπεια να έχουμε στο μυαλό μας είναι το εξής: πώς να ξεφύγουμε από το δίλημμα που μας καταδικάζει να είμαστε ή θηράματα ή θηρευτές.

Ας αψηφήσουμε τις έννοιες της τακτικής και της στρατηγικής. Ανήκουν σε μια στρατιωτική αντίληψη που είναι ασύμβατη με την ανθρωπότητα που θέλουμε να αντιπαραθέσουμε στη βαρβαρότητα. Αντίθετα, μπορούμε να τις υπερβούμε, εκτρέποντάς τις. Επαναλαμβάνοντας την περίφημη ρήση «η καλύτερη άμυνα είναι η επίθεση», θα προσέθετα μια σημαντική διευκρίνιση: πρέπει να επιτεθούμε στον εχθρό όχι στο έδαφος του, αλλά εκεί όπου δεν μας περιμένει. Πρέπει να του επιτεθούμε στο έδαφος της ζωής, την οποία αγνοεί επειδή μόνο ο θάνατος τον καθοδηγεί.

Ο καλύτερος τρόπος για να καταστρέψουμε ένα καταπιεστικό σύστημα είναι να δημιουργήσουμε τις συνθήκες που βελτιώνουν την καθημερινή ζωή των συλλογικοτήτων και των ατόμων που τις συναποτελούν.

Ένας φίλος από τη Rosa Nera μου επισήμανε ότι ανάλογα με την περίπτωση θα είχα κι εγώ προσφύγει σε ιδέες τακτικής και στρατηγικής. Ασφαλώς, αλλά το να υποταχθούμε σ' ένα στρατιωτικό πνεύμα –που έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά του, προς το χειρότερο– είναι το ίδιο πράγμα άραγε με το να εμπνευστούμε από τη ζωή που τις περισσότερες φορές ξέρει να αντιμετωπίζει τους κινδύνους, αποπέμποντας αυτό που την απειλεί και ευνοώντας εκείνο που την ενδυναμώνει;

Η αλληλεγγύη δεν είναι ένα χριστιανικό συναίσθημα, δεν μας καλεί να θυσιαστούμε. Δημιουργεί έναν κοινωνικό δεσμό, όπου ο καθένας αντιλαμβάνεται ότι δεν είναι μόνος και ανυπεράσπιστος. Επιτρέπει στον οποιονδήποτε να ανακαλύψει τη δημιουργική δύναμη που έχει μέσα του. Σ' αυτήν έγκειται η ικανότητά του να διεκδικήσει την ελευθερία, την αυτονομία, τη χειραφέτησή του από όλους εκείνους που του επιβάλλουν μια εξουσία. Γι' αυτό, στις συζητήσεις μας με την ομάδα των μεταναστών στα Χανιά, δόθηκε έμφαση στη σημασία μιας κοινότητας ανθρώπων που ασκούν την άμεση δημοκρατία. Επίσης, επιμείναμε στον κίνδυνο που συνιστά ο κοινοτισμός. Η συλλογικότητα ή η κοινότητα είναι μια συγκέντρωση ατόμων που έχουν συνείδηση του αγώνα τους για τη χειραφέτηση και ενάντια στην εκμετάλλευση. Ο κοι-

νοτισμός είναι πολύ διαφορετικός, είναι η ιδεολογική αφομοίωση του αισθήματος της κοινότητας. Ο κοινοτισμός προσφέρει βήμα σε όλους τους χειραγωγούς, είτε είναι φασίστες είτε εθνικιστές ή ισλαμιστές, σε όλους τους κομματικούς αρχηγούς, σε όλους τους δημαγωγούς που προσβλέπουν στην εξουσία.

Αυτό που θα παραμείνει πάντα πρωταρχικό, είναι η υπεράσπιση της ανθρώπινης και κοινωνικής προόδου ενάντια στο σύστημα της μαφίας που δεν μπορεί να την ανεχτεί, διότι το μόνο πεδίο που αναγνωρίζει είναι το άμεσο κέρδος, η ταχεία εξασφάλιση μιας ανταποδοτικότητας, πριν από την κατάρρευσή του. Οι εταιρείες που ενδιαφέρονται για το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο από σχιστόλιθο, την άμμο, το παλλάδιο, το αλουμίνιο, τα χρυσοφόρα κοιτάσματα, δεν έχουν κανέναν ενδοιασμό να καταστρέψουν τη ζωή και το περιβάλλον της προκειμένου να καρπωθούν τα χρήματα τα οποία αργά ή γρήγορα θα εξαφανίσει το οικονομικό κραχ.

Η έμφαση στη δωρεά και την ποιότητα των αγαθών και των υπηρεσιών είναι μια πρακτική που, αν κατορθώσουμε να προωθήσουμε, παρουσιάζει ένα διπλό πλεονέκτημα. Είναι σε θέση να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση όλων εκείνων που απειλούνται από τη φτωχοποίηση. Μπορεί να δημιουργήσει ζώνες απελευθερωμένες από την καταπίεση της αγοράς.

Σχετικά με τον αγώνα κατά του φασισμού

Δεν πρέπει να δώσουμε λάθος μάχη. Μετατρέποντας τον αγώνα κατά του φασισμού σε ειδικευμένο τομέα, είναι σαν να ξεχνάμε ότι αγωνιζόμαστε για μια νέα κοινωνία και ότι η αυτοάμυνά μας αφορά το σύνολο του καταπιεστικού συστήματος. Είναι προφανές πως ο φασισμός αποτελεί μια διόλου αμελητέα απειλή για το πρόταγμα της χειραφέτησής μας. Ωστόσο, όπως και ο ισλαμισμός στις αραβικές χώρες, ο φασισμός δεν είναι σε θέση να βελτιώσει την κοινωνική κατάσταση ούτε να λύσει τα προβλήματα της ποιότητας της ζωής και του περιβάλλοντος, κάτι που επιζητά η πλειονότητα των ανθρώπων. Ο φασισμός και ο λαϊκισμός φέρνουν μόνο το χάος, την αυτοκαταστροφή, τη βαρβαρότητα. Εμείς, είμαστε η φωνή μιας κοινωνίας ανθρώπινης και αλληλέγγυας.

Δεν είναι αλήθεια ότι οι συνθήκες που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι συγκρίσιμες με εκείνες της Γερμανίας το 1932. Η αιτία της φοβερής και

απεχθούς στροφής των γερμανικών μαζών στον ναζισμό δεν έγκειται στη διαφθορά και τη δειλία του κομμουνιστικού κόμματος και των σοσιαλδημοκρατών, ή ακόμη στον τρόπο που οργανώθηκε στρατιωτικά από τα τάγματα εφόδου του εθνικοσοσιαλισμού. Αυτό που διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο είναι η υπόσχεση για κοινωνική πρόοδο, μια υπόσχεση που ο Χίτλερ προσπάθησε να τηρήσει λαμβάνοντας μέτρα ικανά να δελεάσουν τις εργατικές μάζες: αύξηση των μισθών, αυτοκίνητο για όλους (volkswagen), βοήθεια στα νέα νοικοκυριά, επιδόματα αδειών και διακοπών για τους εργάτες, μείωση της ανεργίας προς όφελος μεγάλων έργων, όπως για παράδειγμα οι αυτοκινητόδρομοι, για να μην αναφέρουμε τη βιομηχανία όπλων... Πείτε μου ποιο φασιστικό, νεοναζιστικό, εθνικιστικό, λαϊκιστικό, ή θρησκευτικό κόμμα διαθέτει σήμερα τα ελάχιστα έστω μέσα για να βελτιώσει την κοινωνική κατάσταση που επιδεινώνεται μέρα με τη μέρα;

Γεμίζοντας το πιάτο του προλεταριάτου, ο Χίτλερ δεν είχε καμία δυσκολία να αποκρύψει σε ποια καταστροφή, ποιον αφανισμό θα οδηγούσε αναπόφευκτα η πολιτική του. Οι θιασώτες και οι μιμητές του, προκειμένου να οικειοποιηθούν μια εξουσία εξευτελιστικής χειραγώγησης, δεν έχουν να προτείνουν τίποτα παραπάνω από μια κατάσταση ακόμη πιο χαοτική και απελπιστική. Το μόνο που επιδεικνύουν είναι οι νέες μορφές πογκρόμ, το ανθρωποκυνηγητό των ξένων, η δειλή εκτόνωση των αδυνάμων εναντίον των ασθενεστέρων. Αντλώντας τη δύναμή τους από το μίσος και τον αποκλεισμό, δεν κάνουν τίποτα άλλο από το να επικυρώνουν αυτήν την πολιτική καταστροφής της ζωής με σκοπό το κέρδος, δηλαδή το πρόγραμμα των πολυεθνικών και των κρατών που υποκλίνονται δουλικά στις προσταγές τους.

Το δικό μας πεδίο είναι αυτό της ζωής που χειραφετείται από την εμπορευματική καταπίεση. Αυτό το πεδίο είμαστε αποφασισμένοι να υπερασπιστούμε ενάντια στις πολυεθνικές, ενάντια στις επιθέσεις των αστυνομικών και των μαφιών τους. Υπάρχει ο κίνδυνος να απομακρυνθούμε από τους πραγματικούς μας στόχους, εστιάζοντας στον αγώνα κατά του φασισμού και, γενικότερα, να υποπέσουμε στις παλιές ιδεολογικές διαμάχες που αποτελούν το λίπασμα των σεχταρισμών.

Δεν έχουμε χρόνο για χάσιμο σε ανώφελες ομφαλοσκοπήσεις, τόσο συχνές στους αναρχικούς κύκλους, για να μάθουμε ποιος είναι μαζί μας και ποιος εναντίον μας. Το μοναδικό κριτήριο είναι η πρακτική στο πεδίο, εκεί όπου όλες οι συζητήσεις έχουν ένα νόημα: την κοινή

σωτηρία μας. Και υπάρχουν πολλά να κάνουμε, από την Τσιάπας έως τη Χαλκιδική, περνώντας από την Τανζανία (όπου οι Μασάι εκτοπίζονται για να δημιουργηθεί μια προστατευόμενη περιοχή κυνηγιού προς χρήση των πλούσιων εκμεταλλευτών), τη Νοτρ-Νταμ-ντε-Λαντ [όπου ντόπιοι και μη έχουν καταλάβει μια δασική περιοχή στην οποία το γαλλικό κράτος και μία από τις μεγαλύτερες κατασκευαστικές εταιρείες στον κόσμο, η Vinci, θέλουν να κατασκευάσουν ένα τεράστιο διεθνές αεροδρόμιο], τη μάχη ενάντια στη ρύπανση από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο από σχιστόλιθο. Εκεί είναι που το παρόν μας σκιαγραφεί το μέλλον που θέλουμε να οικοδομήσουμε.

Όταν ο Μπορντίγκα λέει ότι ο αντιφασισμός είναι το χειρότερο προϊόν του φασισμού, προειδοποιεί –όπως είχε κάνει ήδη ο Ζορζ Μπατάιγ το 1935– για τον κίνδυνο να καταστεί ένας αγώνας σε κλειστό πεδίο, μια μάχη ειδικών, ένας πόλεμος όπου πρωτίστως πρέπει να συντριβεί ο αντίπαλος.

Η καταπολέμηση της φτωχοποίησης, είτε συνθλίβει έλληνες είτε πακιστανούς πολίτες, είναι αγώνας για την ανθρώπινη ύπαρξη. Ο καταπιεσμένος δεν ενδιαφέρεται για τις εθνικές, πολιτικές ή θρησκευτικές ετικέτες, του αρκεί να είναι ανθρώπινος και να γνωρίζει ότι τίποτε το ανθρώπινο δεν είναι ξένο προς αυτόν. Το έδαφος όπου μαίνεται ο αγώνας της ζωής ενάντια στον ολοκληρωτισμό της αγοράς, αυτό είναι που κινητοποιεί τη δημιουργικότητα και την αποφασιστικότητά μας. Είναι καιρός η συνείδηση της ζωής, του ανθρώπινου όντος και του περιβάλλοντός του, να επιβεβαιώσει την υπεροχή της επί της ιδεολογίας και των διενέξεων των διανοουμένων γι' αυτήν.

Σ' έναν σημαντικό αριθμό χωρών επικρατεί ένας λαϊκισμός που περιλαμβάνει μια νεοναζιστική φράξια. Όσον αφορά την Ελλάδα, βρίσκεται αντιμέτωπη μ' έναν νεοναζισμό που έχει ενδυθεί τα κουρέλια του λαϊκισμού. Στηρίζεται σ' ένα πελατειακό σύστημα, μια αγορά της φιλανθρωπίας που βρωμάει περιφρόνηση για τον άνθρωπο. Η πολιτική της φιλανθρωπίας δεν αποτελεί λύση. Πρέπει να είμαστε σε θέση να δημιουργήσουμε ζώνες μη εμπορευματικής διαβίωσης, όπου οι άνθρωποι θα ανακαλύπτουν ότι έχουν τα μέσα να εγκαθιδρύσουν καλύτερες συνθήκες ζωής.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η εθνικιστική βλακεία είναι στο σημείο να μετατρέψει την «Ελλάδα über alles» σε στρατόπεδο εξόντωσης. Ωστό-

σο, είναι απαραίτητο να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε κάθε απειλή που κλονίζει τη θέλησή μας να δημιουργήσουμε ελεύθερες περιοχές, χειραφετημένες από τον ολοκληρωτισμό της οικονομίας της αγοράς.

Δεν μπορούμε να συμμετέχουμε σ' έναν αγώνα κατά του φασισμού ο οποίος θα απολαμβάνει τη συμπάθεια ενός μεγάλου μέρους της αστυνομίας και του στρατού. Αλλά μπορούμε να διατρανώσουμε την άρνησή μας να επιστρέψουμε σ' ένα καθεστώς συνταγματαρχών και να διακηρύξουμε ως «λάιτ μοτίβ» το «Όχι στη δικτατορία», ένα σύνθημα του οποίου ο διεθνής χαρακτήρας τροφοδοτεί παντού τις εξεγέρσεις. Ποτέ πια συνταγματάρχες, ποτέ πια ναζισμός, ποτέ πια δικτατορία. Όμως, αν ο αγώνας για την κοινωνική πρόοδο δεν καταστεί προτεραιότητα, τότε όλα τα συνθήματα του κόσμου δεν πρόκειται να αποτρέψουν τον πόλεμο όλων εναντίον όλων και τις φρικαλεότητές του.

Η ειρηνική και μαζική κινητοποίηση ενάντια στις δυνάμεις καταστολής έχει αποτρεπτική δύναμη. Ακόμα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη:

α) τη χρησιμότητα και τα όρια των μαζικών διαδηλώσεων. Καταδεικνύουν την άρνηση της υποταγής, αλλά είναι μια μορφή αντίστασης που τελικά τείνει στην παραίτηση αν δεν αποβαίνει στη δημιουργία νέων κοινωνικών σχέσεων. Η κρατική και συνδικαλιστική εξουσία βασίζεται στην κόπωση μιας επαναλαμβανόμενης οργής που δεν οδηγεί σε ουσιαστικές αλλαγές.

β) τη σημασία του κοινωνικού πεδίου, όπου μπορούμε να αγωνιστούμε αναπτύσσοντας την αλληλεγγύη, μια αλληλεγγύη που θεμελιώνεται στον άνθρωπο και όχι στην ένταξη σ' ένα κόμμα, μια εθνικότητα, μια θρησκευτική ομάδα. Οι συλλογικότητες αλληλεγγύης είναι η καλύτερη απάντηση σ' εκείνους που εγκαθιστούν μια αγορά φιλανθρωπίας όπου η ελεημοσύνη παράγει δούλους.

γ) το ζήτημα του έκτακτης ανάγκης. Όποιος δέχεται επίθεση έχει το δικαίωμα να επωφεληθεί τάχιστα από μια συλλογική παρέμβαση. Ο πεινασμένος ή ο εξαθλιωμένος χρειάζεται άμεση στήριξη. Ωστόσο, υπάρχουν έκτακτες ανάγκες που προκύπτουν από μια συναισθηματική αντίδραση η οποία προκαλεί τη λήψη απερίσκεπτων και συχνά ανεπαρκών αποφάσεων. Ας αφηγήσουμε επίσης τον εκβιασμό του επείγοντος που χρησιμοποιούν ανενδοίαστα οι πολιτικοί και οι επιχει-

ρηματίες (του τύπου «για να σώσουμε τις θέσεις εργασίας, πρέπει να μειώσουμε τους μισθούς», «για να σωθεί η χώρα, πρέπει να εφαρμόσουμε ένα σχέδιο λιτότητας»). Αλλά και επιχειρήματα του είδους: «για να ξεριζώσουμε τον φασισμό, πρέπει να πάρουμε τα όπλα», κ.λπ.

δ) Στην πραγματικότητα, πρέπει να μάθουμε να προετοιμάζουμε το μακροπρόθεσμο και να αντλούμε διδάγματα για το βραχυπρόθεσμο. Επιπλέον, πρέπει να ενεργούμε πάντοτε σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο. Να μάθουμε με λίγα λόγια να σπεύδουμε βραδέως.

Να μη λαθέψουμε ως προς τη βία

Υπάρχει μεγάλη απελπισία στις οδομαχίες, και η απελπισία είναι πάντοτε ένα όπλο στα χέρια της τυραννίας. Το θέμα δεν είναι να αντιτάξουμε μάταιες ελπίδες, αλλά να αποκτήσει διεθνές ακροατήριο κάθε νέα μορφή αυθόρμητης κοινωνικής οργάνωσης, σε ρήξη με τον κόσμο του εμπορεύματος, του χρηματοοικονομικού ολοκληρωτισμού και της εξουσίας. Σ' αυτό το έδαφος, σ' αυτή τη βάση είναι κρίσιμο να βρεθούμε για να δράσουμε με τα δικά μας μέσα προς όφελος των δυνάμεων της ζωής οι οποίες, παρά τον σκοταδισμό που τις καλύπτει, αναπτύσσονται στην Ελλάδα και παντού.

Η ιστορία των αντάρτικων μας έχει ωστόσο δείξει με επάρκεια ότι αυτοί που περιορίζονται να πολεμούν απλώς τους μπάτσους και τους στρατιώτες, πολύ γρήγορα συμπεριφέρονται ως μπάτσοι και στρατιώτες στον δικό τους χώρο. Ένας λόγος παραπάνω για να αποφύγουμε τα ολισθήματα και να διευκρινίζουμε ολοένα και καλύτερα ποιο παρόν θέλουμε και πιο παρελθόν δεν θέλουμε.

Το πιο θλιβερό στη δράση των Ερυθρών Ταξιαρχιών δεν είναι ότι συχνά αφέθηκαν να χειραγωγηθούν από την αστυνομία, αλλά η τάση αυτοκαταστροφής που καλλιεργούσαν. Γιατί, ακριβώς μέσα στην απελπισία του αγώνα τους, αυτή η περιφρόνηση για τη ζωή ήταν κοινή με τις δυνάμεις καταστολής και εκμετάλλευσης· και αυτή η «ταύτιση προθέσεων» τους έφερνε σε επικίνδυνο βαθμό κοντά στον εχθρό που ισχυρίζονταν ότι αντιμάχονταν.

Ας αψηφήσουμε τη βία της εκτόνωσης. Η εξέγερση που «αυτοϊκανοποιείται» σπάζοντας τα σύμβολα της εμπορευματικής τάξης είναι από πολλές απόψεις μια καταναλωτική εκδοχή της επανάστασης.

Δεν είναι επιθυμητό ο αγώνας κατά του λαϊκισμού και του νεοναζισμού να αποτελεί αντικείμενο ειδικής ενασχόλησης. Είναι μια μάχη που δεν πρέπει να διεξάγεται σε συνάρτηση με τον εχθρό, αλλά στο γενικό πλαίσιο του σχεδίου μας για την αυτοδιεύθυνση, την άμεση δημοκρατία, τα απελευθερωμένα από την καταπίεση της αγοράς εδάφη.

Ο καλύτερος τρόπος για να καταπολεμήσουμε τον εχθρό και να καταστρέψουμε ένα καταπιεστικό σύστημα δεν είναι να αυτοκαταστραφούμε καταστρέφοντάς το, ούτε να θυσιαστούμε για να το αφανίσουμε. Είναι να δημιουργήσουμε τις συνθήκες που βελτιώνουν την καθημερινή ζωή των συλλογικοτήτων και των ατόμων που τις σχηματίζουν, να ευνοήσουμε παντού το πάθος και τη χαριστικότητα του ζωντανού που δεν έχει την ανάγκη ούτε να πληρώνεται ούτε να πληρώνει. Έχουμε ζήσει σε μια λογική καταστροφικής βίας. Θα μάθουμε, αναπτύσσοντας τις ανθρώπινες ικανότητές μας, ότι υπάρχει μια βία της δημιουργίας, μια ακαταμάχητη παρόρμηση του ζωντανού που έχει την ικανότητα να σπάει τις αλυσίδες που το παρεμποδίζουν.

Η αληθινή ταυτότητα, η μοναδική ταυτότητα, είναι η πλευρά της ανθρωπότητας, της δημιουργικής ζωής που έχουμε μέσα μας και εναπόκειται στη συνειδητοποίησή μας να την ενισχύσουμε, να την αναπτύξουμε, να την εκλεπτύνουμε.

Πρέπει να είμαστε πολύ σαφείς σ' αυτό το σημείο: Θέλουμε να επιτεθούμε στο σύστημα, όχι στους ανθρώπους. Αν καθιερώσουμε τη δωρεάν χρήση της γης, του νερού, του αέρα, των φυτών, των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, των δημόσιων μεταφορών, έχουμε όλες τις πιθανότητες να προκαλέσουμε ένα πλειοψηφικό κίνημα συμπάθειας. Εξάλλου, αποκλείοντας τη βία κατά των ανθρώπων, δεν αποκλείουμε τη βία κατά των μηχανών. Μπορούμε άμεσα να θέσουμε εκτός λειτουργίας αυτές που απαιτούν αντίτιμο (όπως οι αυτοκινητόδρομοι, οι θέσεις στάθμευσης, οι δημόσιες μεταφορές). Ή ακόμη, τις μηχανές με τις οποίες οι εκμεταλλευτές οργανώνουν τη λεηλασία και την καταστροφή ενός τοπίου, μιας περιοχής.

Σε κάθε εξέγερση εκδηλώνεται η βία της εκτόνωσης. Ανακουφίζει την αγανάκτηση και το μίσος που έχουν συσσωρευθεί αλλά δεν δημιουργεί τίποτα, αντίθετα, ανανεώνει τον κύκλο της απώθησης και της εκτόνωσης τον οποίο η εξουσία συνηθίζει να χειραγωγεί, βασιζόμενη στον κορεσμό μιας επιθετικότητας (την οποία αναμένει και, επιπλέον, συ-

ντηρεί) που είναι προορισμένη να εξαντληθεί αν δεν φέρει σε πέρας μια κοινωνική αλλαγή.

Στους αγωνιστές: δεν θα νικήσετε όσο μοιάζετε στον εχθρό που αντιμάχεστε. Η βούλησή του να επιτύχει και να επιβάλει την εξουσία του δεν μπορεί παρά να οδηγήσει στην ήττα τού είναι προς όφελος του έχειν.

Πρέπει να αποβάλουμε τη συνήθεια να ανάβουμε φωτιά σ' ένα σπίτι που φλέγεται από παντού. Θέλουμε να βγούμε και να οικοδομήσουμε καινούργια σπίτια όπου δεν θα φοβόμαστε πια το θάνατο. Όμως, πολλοί απελπίζονται τόσο από τη ζωή, που προτιμούν να πεθάνουν στα ερείπια, αφανισμένοι από την καταστροφική φωτιά, καθώς έχει εκλείψει εντός τους αυτή η πύρινη ζωή που αναδημιουργείται αέναα και αφήνει το θάνατο που ορθώνεται μπροστά της να καεί.

Να προβλέψουμε, συνδέοντάς τις, δύο μορφές επέμβασης όσον αφορά την αυτοάμυνα: δράση επείγουσα και δράση αβίαστη. Στην περίπτωση των κτιρίων που έχουν καταληφθεί από αναρχικούς και δέχονται επίθεση από κοινές δυνάμεις αστυνομικών και νεοναζί: επιχείρηση απαγκίστρωσης και ανακατάληψη απελευθερωμένων ζωνών.

Η ζωή δεν μπαίνει στη διαλεκτική της νίκης και της ήττας, είναι μια εμπειρία που καλείται να ανανεώνεται αδιάκοπα.

Δεν έχω κάποιο μάθημα να δώσω. Θα ήθελα μόνο να υπενθυμίσω σε όλους όσοι εμπνέονται παντού από τη μεγάλη πνοή της ελευθερίας ότι πολύ συχνά περιφρονούν τη δική τους δημιουργική δύναμη. Ο φόβος, η παραίτηση, η μοιρολατρία, η εθελούσια δουλεία που επισκιάζουν τη συνείδηση τούς έχουν αφοπλίσει. Η απελπισία τούς έχει στερήσει την αυτοεκτίμηση, εμποδίζοντάς τους να αναγνωρίσουν την πραγματική αξία των ικανοτήτων τους. Σ' αυτούς, θέλω μόνο να πω: Ναι, είναι δυνατό να τελειώσουμε με τη διεφθαρμένη δημοκρατία εγκαθιδρύοντας μια άμεση δημοκρατία. Ναι, είναι δυνατό να αναπτύξουμε την εμπειρία των ζαπατιστικών κοινοτήτων και των ισπανικών ελευθεριακών συλλογικοτήτων του 1936 και να υλοποιήσουμε μια γενικευμένη αυτοδιεύθυνση. Ναι, είναι δυνατό να αναδημιουργήσουμε την αφθονία και τη χαριστικότητα με την άρνησή μας να πληρώνουμε και την απαλλαγή μας από το χρήμα. Ναι, είναι δυνατό να εξαλείψουμε την επιχειρηματοκρατία πραγματώνοντας κατά λέξη

την προτροπή «Να αναλάβουμε εμείς οι ίδιοι τις τύχες μας», χωρίς να καταφύγουμε ούτε στο κράτος ούτε σε οποιαδήποτε αρπακτική εξουσία. Αν δεν βγούμε από την οικονομική πραγματικότητα οικοδομώντας μια ανθρώπινη, θα επιτρέψουμε για άλλη μια φορά στην αγριότητα της αγοράς να μαίνεται και να διαιωνίζεται.

Οκτώβριος 2013

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ